www.svoboda-news.com

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 235. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 9. жовтня, 1928.

VOL. XXXVI. No. 235. Jersey City, N. J., Tuesday, October 9, 1928. THREE CENTS.

THE LIBRARY OF THE OCT 10 1928 UNIVERSITY OF ILLINOIS

НЮБЕДФОРДСЬКИЙ СТРАЙК ЗАКІНЧЕНИЙ

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ЗГОДИЛИСЯ НА 5 ПРОЦЕНТОВУ ЗНИЖКУ ЗАРОБІТНЬОЇ ПЛАТНІ.

НЮ БЕДФОРД, Месечузетс, 7. жовтня. — Страйк ткальких робітників, що тревав від 16 квітня, закінчився. Підприємці домагалися, як відомо, 10 процентової знижки заробітної платні. Стало на тім, що робітники пристали на 5 процентову знижку. За закінченкем страйку і принятям тої умови голосувало 7 робітничих юній.

Страйк тревав 25 тижнів. Втрата виносить $25,000,000.

На случай зірвання тої умови мають юнії повідомити фабрикантів ка 30 днів наперед.

КЕЛОГ УСТУПАЄ.

ГУВЕР ПОРОБИТЬ ЗМІНИ, ЯК СТАНЕ ПРЕЗИДЕНТОМ.

ВАШИНГТОН, 7. жовтня. — З департаменту стейту подають в неофіційній формі, що теперішний секретар стейту Келог уступить зі свого становища з днем 4 марта, себто з кінцем Кулиджової адміністрації. Келог буде мати тоді 73 роки. Задля пізного віку думає усукутися від публичного життя.

СМИТ ДОБРИЙ БИЗНЕСМЕН.

ТАК КАЖЕ РЕСКОБ. ІНАКШЕ НЕ БУЛИ БИ ЙОГО ВИБИРАЛИ ГОВЕРНОРОМ ЧЕРЕЗ 8 ЛІТ В НАЙБІЛЬШІ БИЗНЕСОВІМ ЦЕНТРІ НА СВІТІ.

НЮ ЙОРК, 7. жовтня. — Голова Демократичного Національного Комітету Джан Дж. Рескоб проголосив стейтмент, в якім подає імена найбільших бизнесменів з републиканської партії, котрі будуть голосувати за Смитом як за добрим бизнесменом, що має здібности і потрібну до проводу відвагу, вміє додержати обіцянок, вірить в справедливу і рівну для всіх тарифу та охороне в рівній мірі малих і великих бизнесменів.

ЖІНКИ ЗАВАЖАТЬ НА ГОЛОСОВАННЮ.

43% ГОЛОСУЮЧИХ В НЮЙОРСЬКІМ СТЕЙТІ — ЦЕ БУДУТЬ ЖІНКИ.

ВАШИНГТОН, 7. жовтня. — Адвокат Симон Мичелет, що через довгі літа віддається статистичній праці, подає, що сього року буде голосувати в нюйорськім стейті 4,277,000 людей, з того є зареєстрованих 1,849,080 жінок. В попереднім голосованню голоси жінок виносили 38%, а тепер будуть виносити найменьше 43%, а будуть доходити і до 48%.

ДВА НОВІ ДИРИЖАБЛІ.

БУДУТЬ КОШТУВАТИ $7,825,000. БУДУТЬ НАЙБІЛЬШІ В СВІТІ.

ВАШИНГТОН, 7. жовтня. — Від імені уряду підписав секретар Вілбур умову з П. Лиеилдом, президентом Гудїр-Цепелін Корпорації в справі будови двох нових цепелінів. Перший з них буде коштувати $5,375,000, а другий $2,450,000. Ріжниця в ціні тих двох великанів спричинена головно початковими коштами. Першого великана будуть будувати через 30 місяців, а другого через 15.

Оба цепеліни будуть мати наймодернішу конструкцію, а величиною будуть перевисшати Лос Енджелес мало що не три рази.

Ті нові цепеліни будуть рівнож стацією для аеропляпів, які будуть могли вилітати з них у воздусі, підчас лету цепеліна.

ДОМАГАЮТЬСЯ НОВИХ ЦЕРКОВНИХ ЗАКОНІВ.

СВІТСЬКІ КАТОЛИКИ ШЛЮТЬ ПЕТИЦІЮ ДО ПАРЛЯМЕНТУ

МЕКСИКО СИТІ, 7. жовтня. — До мексиканського парляменту внесено петицію, підписану визначними світськими католиками, в якій вони домагаються зміни церковних законів з 1917 року. Зосібна домагаються рівноправности для кождої религії, а рівнож злуки церкви з державою на підставі повної терпимости як це є в Бельгії, Польщі, Італії, Еспанії і державах Полудневої Америки. Рівнож домагаються дозволу на науку религії в приватних школах.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ГОДУЄ 507,000 ЛЮДЕЙ.

ЗВІТ З РАТУНКОВОЇ АКЦІЇ В ПОРТО РІКО І ФЛОРИДІ, ЯКІ НАВІСТИВ ГУРАГАН.

ВАШИНГТОН, 7. жовтня. — Червоний Хрест оголосив звіт з дотеперішньої ратункової акції для жертв гурагану. З того звіту виходить, що зібрано в Америці на ту акцію $4,631,931,07, а мали зібрати 5 міліонів. З ратункової акції Червоного Хреста користає ще досі понад пів міліона людей. В звіті подають, що підчас гурагану згинуло 2,259 людей, а ранених було 3,171. Знищено рівнож 4,426 домів, а понад 20,000 ушкоджено.

СТРАШНА АЕРОПЛЯНОВА КАТАСТРОФА.

ОДИН АЕРОПЛЯН НАЇХАВ НА ДРУГИЙ. 5 ОСІБ ЗГИНУЛО НА МІСЦІ.

ДЕТРОЙТ, 7. жовтня. — Два аеропляни, якими кермували два заменіті летуни, між ними капітан Бравн, летун з світової війни, зударилися нещасливим випадком у воздусі, а наслідком цеї катастрофи оба летуни і їх наречені та ще одна особа згоріли на місці.

НА МОГИЛІ ПОЛКОВНИКА ВІТОВСЬКОГО В БЕРЛІНІ.

Полк. Дмитро Вітовський, перший державний секретар військових справ ЗУНР, згинув зі своїм адютантом, четарем Юліяном Чучманом, дня 4. серпня 1919 р., коли вертав з Парижа до української армії на Великій Україні.

ВСЕСВІТНЄ ТОВАРИСТВО НОВАКІВ У ПРАЗІ.

Найбільш поширене словянське призвище є без сумніву Новак. В самих Чехах після статистики є їх біля 30,000, а в Празі 18,000 і недавно згуртувалися вони в т. зв. „Всесвітнє Т-ство Новаків" з осідком у Празі. Належить сюди кожний, хто тільки називається Новак, без огляду на вік і заняття. Ціль у них незвичайно цікава й наскрізь актуальна: взаїмна поміч і порада. Вкладка річна виносить 10 кч., а крім цього кожний член складає одноразово 1 кч. на т. зв. похоронний фонд. На випадок смерти котрогось Новака вдова по ньому одержує цілу суму (н. пр. 3000 кч.) і члени знову складають по 1 кч. Товариство після професії членів ділиться на секції: професорів, шинкарів, інжинірів, мулярів і т. д., і коли котрийсь Новак є без заняття, приділюють його до відповідної секції, а ця вже виклопочує йому „посаду". Кожної першої неділі в місяці сходяться вони до ресторану, котрого власник одначе мусить називатися... Новак.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ СЕКЦІЯ МІЖНАРОДНЬОГО Т-ВА СУЧАСНОЇ МУЗИКИ.

Наркомосвіти дозволив т-ву Укрфіл організувати українську національну секцію при міжнародному т-ві сучасної музики. Правління цього т-ва перебуває в Лондоні. Правління української секції буде в Харкові. Ця секція обєднає всіх українських композиторів.

Дня 7. вересня в Сієні (Італія) почався міжнародній конгрес т-ва. Українську секцію на ньому доручено представляти директорові харківської опери Рудницьк му. Укрфіл готує низку статей про українську музику для вміщення їх у бюлетені міжнародного т-ва.

НЕ З ГАРАЗДУ ЦЕ ЗРОБИЛА

В селі Лясковець, пов. Теребовля, вродила Олена Ваврик нешлюбну дитину і зі страху та сорому задушила та сховала в хліві під жолобом. Та тайну вислідили й Олену хотіли арештувати, але що вона дуже хора, то лишили її під дозором війта.

ЧУДЕСА НАУКИ.

„Нає Фрає Прессе" дає за повним підписом фахівця статейку про новий неймовірний винахід Мадяра Денеса Міґалі, що працює віддавна в Берліні над „електричним далекоглядом" і наблизився до здійснення цього чуда. Цей „далекогляд" є лямпою, яка має показувати нам у кімнаті безпосередньо все те, що діється денебудь у світі. Не як кіно, що дає образи, аранжовані режісерами, а дійсні сцени якогонебудь руху денебудь у світі, немов би ми могли їх бачити через льорнетку. Для повного викінчення апарату, щоби він надавався до загального вжитку — каже справоздавець — бракує ще одна технічна подробиця. Сам апарат є такий простий, що подобає на забавку. Відомо, що найбільші чудеса техніки визначаються неймовірною простотою, мов леґендарний дотеп про яйце Колюмба. Та здебільша від одної технічної подробиці залежить уся здатність апарату.

МУДРИЙ ПРИПИС.

Японська поліція видала недавно заказ публичних танців. Танцювати можна тільки тим, що провадять себе бездоганно і то під опікою старших та спеціяльної комісії поліційної. Хто тільки нарушить у танці честь та соромливість — тому заборонено брати участь у забавах. Дивний отой припис — правда, але декотрі його постанови годилобся і в нас завести...

КАТАСТРОФИ І НЕЩАСТЯ.

В Жидачеві впала жидівочка Ліберман до ями із гашеним вапном і так попарилася, що небаром померла. — На переїзді через залізничі шини між Яворовом і Яновом дісталася фіра господарів Демка Фарасюка й Івана Костюка під колеса льокомотиви, наслідком чого Фарасюк згинув на місці, а Костюка важко поранило. Фіра цілком розторощена.

ПОРОДИЛА ЧВОРАКІВ.

Чвораки вродилися в селі Крамарівка, пов. Ярослав, у Катерини Крижанівської. Усі чотири хлопці здорові, а кождий важив вродившись 3 кіля. Їх імена: Осип, Август, Лев і Фелікс.

ПОЛІТИКА НАСИЛЬСТВА И ПІДКУПСТВА.

Товариство Прихильників Освіти, що займається допомогою студіючій університетській молоді, внесло подання до воєвідств львівського, станиславівського, тернопільського й волинського в справі дозволу на прилюдну збірку у вересні на цілі згаданого Товариства.

Станиславівське й волинське воєвідство заборонили збірку, висилаючи повідомлення про заборону умисне щойно на три дні перед розпочаттям збірки, коли до збірки було вже все приготоване, — наражуючи тим самим Товариство на страту. Як причину заборони подало станиславівське воєвідство перфідний мотив, що, мовляв, матеріяльне положення населення, що перебуло минулорічну катастрофу повені, є таке, що його не можна обтяжати новим тягаром збірки. Правдиву причину заборони подав воєвода до відома представникам Товариства, які в нього інтервеніювали, таку: Мовляв, українське студенство політично для Польщі не благонадійне й через те не заслугує на матеріяльну підтримку хочаби свого власного народа. Він дав дальше до зрозуміння, що мігби дуже багато зробити для матеріяльної підтримки української молоді, якщо вона змінить своє відношення до Польщі.

ФІЛЬМ „ТАРАС ШЕВЧЕНКО" В ПОЛЬЩІ.

По 8-місячнім цензурованню фільмовою цензурою міністерство внутрішніх справ у Польщі дало дозвіл на виставлювання радянського фільму виробу ВУФКА „Тарас Шевченко". Фільм піддано докладній цензурі, витинаючи з нього все те, що моглоб збуджувати пропаґандистичні підозріння. На жадання православної митрополії у Варшаві витято навіть сцену науки Тараса у дяка-пяниці.

ЇДОВИТІ ЗМІЇ У СЛОВАЧЧИНІ.

Цього літа розплодилась у Словаччині велика язва гадюк. Вони покусали вже дуже богато людей і худоби. Богато людей від укушення повмирало, бо не було на місці лікаря.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК У ПОЛЬЩІ

ВУЛИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ РОБІТНИКІВ РОЗІГНАНА ПОЛІЦІЄЮ. АРЕШТОВАНО 12 ЛІДЕРІВ СТРАЙКУЮЧИХ. В БІЙЦІ З ПОЛІЦІЄЮ ПОРАНЕНО 3 ПОЛІЦІЯНТІВ ТА ПОКАЛІЧЕНО БАГАТО РОБІТНИКІВ.

ВАРШАВА, 7. жовтня. — В Лодзі застрайкувало поверх сто тисяч ткальних робітників. Вуличну демонстрацію страйкарів розігнала поліція, що заарештувала 12 робітничих лідерів.

Страйкарі напали на фабрику й розігнали працюючих там страйкоиомів. Поліція старалася схоронити фабрику від нападу, але їй це не повелося, при тім були ранені з обох сторін. Фабрику дуже ушкоджено й вона замкнена.

Чекають більшого поширення страйку.

В АВСТРІЇ СПОКІЙ.

ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ ЖОВНІРІВ АВСТРІЙСЬКОЇ АРМІЇ ТРИМАЛИ ЛАД ПІДЧАС ПОХОДУ СОЦІЯЛІСТІВ ТА ФАШИСТІВ. УЧАСНИКИ ПОХОДУ БУЛИ УЗБРОЄНІ ДЖАГАНАМИ ТА СОКИРАМИ. ЗААРЕШТОВАНО 191 КОМУНІСТІВ.

ВІНЕР НАЙШТАД, 7. жовтня. — Лише завдяки присутности цілої армії не дійшло до кривавих сутичок між австрійськими соціялістами та фашистами. Війська не допустили ці дві групи на ближче, як двіста ярдів.

На боці фашистів парадувало 15,000 добре вишколених військових, а між ними багато учасників великої війни. Серед соціялістів було 6,000 також добре вишколеного „шуцбунду" та до 30,000 фабричного робітництва.

Австрійські комуністи намагалися спровокувати бійку між цими двома ворожими походами, щоби тим викликати загальне заворушення, але це їм не повелося. Комуністів розігнали жандарми, та заарештували найбільш активних поміж ними.

БОЛЬШЕВИКИ ГНІВАЮТЬСЯ НА НІМЦІВ.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА КАЖЕ, ЩО СПІЛКА НІМЕЦЬКИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ФІРМ ЗВЕРНЕНА ПРОТИ МОНОПОЛІЇ ЇХНЬОЇ ТОРГОВЛІ. ДО НІМЦІВ ПРИЄДНУЮТЬСЯ ФРАНЦУСЬКІ ФІРМИ.

МОСКВА, 7. жовтня. — Московські газети з обуренням пишуть, що німецькі торговельні фірми обєдналися для торговлі з совітами. Це вони зробили для того, щоби зламати монополію большевицької зовнішньої торговлі. Німці кажуть, що вони обєдналися лише для забезпечення своїх інтересів, бо до цього часу большевики користали з конкуренції німецьких фірм, а Німці майже нічого не заробляли на торговлі з ними.

Француський сенатор Монзі, що стоїть на чолі комісії, яка веде переговори з совітськими представниками для вироблення торговельного договору, заявив, що Франція й Німеччина мусять спільно провадити торговлю з Совітами. Цим сподіваються усунути конкуренцію між німецькими та француськими фірмами.

РОЗБУДОВА АНГЛІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

АНГЛІЙСЬКА ФЛЬОТА МУСИТЬ НЕ ЛИШЕ БОРОНИТИ АНГЛІЙСЬКІ БЕРЕГИ, АЛЕ Й КОНТРОЛЮВАТИ ВСЕ СВІТОВЕ ПАРОПЛАВСТО. БІЛЬШІСТЬ НАРОДІВ ЕВРОПИ ПЕВНА, ЩО НОВА ВІЙНА НЕМИНУЧЕ ВИБУХНЕ.

ЛОНДОН, 27. жовтня. — Неуспіх всіх переговорів по морському розоруженню, що велись між Англією та Америкою, пояснюють тим, що Англія не може вирішити, як вона може забезпечити собі підчас війни доставу поживи. Так само не вирішеним є, як Америка може забезпечити свою морську торговлю, не будуючи великої фльоти.

Тому питання обмеження розбудови англійської та американської фльоти є питанням політичним, а не технічним. Поки не знайдуть політичного розрішення, доти розбудова фльот буде провадитися далі. До тогож часу всі розмови про морське розоруження все будуть пустим звуком.

СФОТОГРАФУВАЛИ ЕЛЕКТРИКУ З ЛЮДСЬКОГО ТІЛА.

КОЛИ ШКІРА СУХА И ПАЛЬЦІ РУХАЮТЬСЯ, ТО МІЖ НИМИ ПОВСТАЄ ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЯ.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — Двом німецьким ученим пощастило сфотографувати електричну енергію, що виділяє людське тіло. Вони гадають, що нарешті зможуть розкрити закони ділання людської нервової системи.

ФРАНЦУЗИ НЕ ДУМАЮТЬ ЗМЕНЬШУВАТИ УЗБРОЄННЯ.

ОСТАННІЙ СОЮЗНИЙ ДОГОВІР АНГЛІЇ З ФРАНЦІЄЮ ДАЄ ФРАНЦІЇ ВІЛЬНУ РУКУ В ТВОРЕННЮ ВЕЛИКОЇ СУХОПУТНОЇ АРМІЇ, А ТАКОЖ МАЛИХ СУБМАРИН.

ПАРИЖ, 7. жовтня. — Одним з доказів того, на скільки ще передчасні розмови про „вічний мир" та про загальне обезброєння, може бути новий англьо-француський договір. За полишення Англії вільної руки в розбудові військової фльоти Франція має право тримати собі армію в дотеперішнім складі, разом з необмеженими і добре вишколеними резервами.

Так само важким є для Франції необмежене право будувати малі субмарини для оборони її берегів.

ПОРТУҐАЛІЯ РОЗБУДОВУЄ ФЛЬОТУ.

ЗАДУМУЄ БУДУВАТИ В ЛІСБОНІ СУХИЙ ДОК І ВЖЕ ПОЧАЛА БУДУВАТИ АРСЕНАЛ.

ЛІСБОНА, 7. жовтня. — Португальський морський міністер заявив, що Португалія мусить як найскорше добути гроші на будову нової військової та торговельної фльоти. В першу чергу мають будувати торпедовці, субмарини та гідроплани.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.60	На рік	$10.00
Six months	$ 5.60	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОРОЛІ ВЖЕ З ВОЛІ НАРОДА

—o—

Албанський президент Ахмед Зогу проголосив себе королем Албанії. Здавалося монархістам, що справа монархізму дістала один аргумент за собою. Аж тут не встиг Ахмед Зогу проголосити себе монархом Албанії, як німецький князь Вільгельм Від проголошує публично, що він себе далі вважає „мпретом", себто володарем Албанії. У монархістичний пузир попало шило.

Хто такий Вільгельм Від? Треба пригадати, бо світ уже забув і сього монарха, й про його відношення до Албанії. Початки сеї історії сягають ще тих часів, як балканські народи визволялися зпід Туреччини. Від повстання самостійних держав Болгарії, Сербії, Греції, сі держави пробували втягнути на свою сторону Албанію. Албанія, відомо, мала свої інтереси, але вона не мала сили за собою як слід обстати. Остаточно її „свободолюбні" сусідки пробували поділити її між себе, але проти сього повстала Австрія й Італія, які хотіли мати її під своїми впливами. Підчас звісної заверухи при кінці 1912 та на початку 1913 року балканські держави забрали від Албанії важні пункти, а тоді Австрія й Німеччина, за порозумінням з другими великими державами, встановили князівство Албанії та запросили німецького князя Вільгельма Віда панувати над народом Албанії.

Нині сей милостивий монарх говорить із заграниці, що він опирає свої права до албанської корони на волю народа Албанії. В році 1914. він думав про волю народа зовсім иньше. Він хотів жити як найдальше від того народа, — о скільки можливо, на военному кораблі Австрії в порті Скутарі. Лишень на домагання австрійського міністра заграничних справ Бертхольда австрійська армія встроїла йому повний помпи вїзд до Албанії. В три тижні по приїзді монарха до своїх возлюблених підданих піддані збунтувались і монарх утік. Тільки австрійська фльота вратувала його перед гнівом підданих. Малощо не сповнилися пророцтва австрійських ґенералів й дипльоматів, про яке загально говорено по Европі. Кажуть, австрійський міністер заграничних справ Берхтольд спитав раз австрійського ґенерала Конрада фон Гецендорфа: „А що ми зробимо, як піддані вбють князя?" Гецендорф відповів: „Найдемо другого кандидата на престіл".

Коли вибухла світова війна, Австрія вислала Відови два кружляки, які йому „змуфували" від підданих на безпечне місце. Нині сей монарх проголошує світови претенсії до Албанії та покликується на любов албанського народа. Слушно кажуть навіть німецькі монархістичні ґазети: „При чому тут воля народа? Чи не признание се для поступу демократії?"

НАД МОГИЛОЮ ПОЛКОВНИКА ВІТОВСЬКОГО В БЕРЛІНІ.

Десятки тисяч могил борців за волю України розкинені по широкій українській землі. Кров українського вояка обильно зросила верхи Карпат, зелені лани Поділля, поліські мочарища та широкий український степ. І хоч українська земля ще дальше закріпощена і розшматована між відвічними ворогами України, всеж кров перших борців за волю України, кров найліпших її синів не пролята на марне! Десятки тисяч могил, знак визвольних змагань поневоленого народу, це тверді стовпи державної традиції. Вони кличуть і кликати будуть наступні покоління до чину, до виконання заповіту перших борців, до здійснення ідеї, для якої принесено вже стільки жертв.

Могили ці не тільки на українській землі. Вони розкинені і по таборах полонених в Ланьцуті, Домбю, Пікуличах, Вадовицях, Щипюрні, Стшалково-Слупци, Тухолі, їх не брак у Чехословаччині, в таборах Яблонні, Ліберци та по инших землях, там, де ступила нога українського вояка чи військового еміґранта.

Одна з тих, так дорогих нам могил, находиться в Берліні. Це могила першого Начального Вожда У. Г. А. і першого Державного Секретаря Військових Справ — полковника Дмитра Вітовського, та його адютанта четаря Юліяна Чучмана.

* * *

4. серпня 1919 р. полк. Вітовський і чет. Чучман вертали літаком з Парижа через Берлін до Камінця Подільського. Вертали до української армії. Та не судилося вже їм побачити свойого війська. В дорозі, в наслідок нещасного випадку з літаком, згинули.

Їх тіла тоді перевезено до Берліна. При участи української кольонії в Німеччині та численних німецьких кругів поховано їх на цвинтарі Гедвіґ. Домовини їх зложено тоді тимчасово в чужій каплиці. Бо не на чужині мали знайти місце сталого спочинку полк. Вітовський і чет. Чучман, а на своїй землі — у Львові. Та літа минали і зайшла потреба дати їм, хоч тимчасову, та власну могилу.

Окремий „Комітет для вшанування памяти Д. Вітовського і Ю. Чучмана", в склад якого входили: полк. К. Новохацький, др. З. Кузеля, о. др. Вергун, Ст. Тимчук і Ст. Федак, при матеріяльній допомозі „Товариства Охорони Военних Могил" у Львові, занявся справою перенесення тлінних останків Д. Вітовського і Ю. Чучмана до нової могили.

Свято перенесення відбулося в Берліні дня 25 серпня б. р.

* * *

О год. 2.30 попол. зійшлося українське громадянство коло цвинтарної каплиці. В каплиці, на підвисшенню, покриті квітами і вінками, лежать дві домовини. Звертають увагу вінки зі слідуючими написами: „Невтомимому Революціонерови — Українська Військова Орґанізація", „Першому Міністрови Військових Справ — Українська Парляментарна Репрезентація", „Першому Вождови У. Г. А. — Союз Старшин", „Борцеві за волю України — Товариство Охорони Военних Могил", „Українському Січовому Стрільцеви — Січові Стрільці", „Погибшим за волю України — Комітет для вшанування памяти Д. Вітовського і Ю. Чучмана".

* * *

Українське громадянство зібране у великій скількости. Заступлена численно „Українська Громада" в Берліні з проф. др. Кузелою на чолі, „Старшинський Союз" з полк. Коновальцем, сотн. Ярим і иншими; „Комітет Біженців" заступають приїхавші з ріжних сторін Німеччини робітники, що групуються коло голови Комітету інж. Селешка; видно і брата помершого С. Чучмана. Звертають увагу посли зі Зах. Земель України: Д. Левицький, В. Целевич, о. прелат Куницький, о. Пелліх, Д. Паліїв, Кохан, Кузик, Вислоцький, О. Луцький, Максимович, Мілена-Рудницька. Серед присутних находяться члени „Проводу Українських Націоналістів" — інж. Д. Андрієвський з Брюселі, М. Сціборський з Подебрад та В. Мартинець. З „Комітету для вшанування памяти Вітовського і Чучмана" крім др. Кузелі є о. др. Вергун і Тимчук. Є присутний, приїхавший зі Львова, дир. др. С. Федак; є рівнож полк. Зеленівський і инші. Заступлене є численно й українське жіноцтво і студентство.

* * *

Проф. др. Кузеля привитав зібраних перед каплицею короткою промовою, в якій вказав на значіння свята, згадуючи про заходи „Комітету" і „Товариства Охорони Могил" у Львові, роблені для перенесення тлінних останків Д. Вітовського і Ю. Чучмана до нової гробниці.

По промові зібране громадянство входить до каплиці, де в супроводі хору відправляють панахиду о. прелат Куницький, о. посол Пелліх та о. др. Вергун; почім обі домовини враз з вінками перенесено до нової могили. На нагробній плиті видніє напись: „Тут спочивають полковник У. Г. А. Дмитро Вітовський, Державний Військовий Секретар З. У. Н. Р., і четар У. Г. А. Юліян Чучман, погибші 4. VIII. 1919. геройською смертю за волю України".

На могилі відправлено молебень, почім о. прелат Куницький промовив над відкритою могилою. Сильними словами представивши мартирольоґію української нації, промовець вказав, що всі жертви, які поклав український нарід для добуття волі, видадуть уже вкоротці пишний плід.

Від „Української Парляментарної Репрезентації" забрав слово пос. Кохан. Задержавшися над історією наших визвольних змагань, промовець продовжував: „Могили ці, і Твоя зокрема, Пане Полковнику, це свідки слушности нашої справи, а заразом наука і примір. Вправді фізична, брутальна сила світа перемогла нас, але записаний історією факт останнього нашого кривавого змагання за волю містить у собі непоборну силу для боротьби з наїздниками. Ті могили стають нашими національно-релігійними прощами, куди йтимемо здавати звіт з продовжування започатого Вами діла. На Ваших могилах повинні ми зрозуміти, що ніяких успіхів у праці для батьківщини нам не осягнути без жертв. А жертва крови це жертва найцінніша та для неї кожний член українського народу повинен бути приготований".

Від „Товариства охорони Могил" у Львові і як перший адютант Д. Вітовського працював померших пос. Д. Паліїв. Свою промову закінчив слідуючо: „Могила Твоя, Пане Полковнику, стане для нас на все національною реліквією, могилою могил. Прийде час і серед звуків труб і бубнів, серед гарматних сальв, що заглушуватимуть привітання стотисячного люду, Ти зі своїм адютантом відбудеш тріюмфальний похід там — до рідних могил, що тисячами встелили українську землю. Але це станеться щойно тоді, коли нація закінчить свій лет до зір, до волі і закінчить його побідно. А тимчасом спочивай тут, Пане Полковнику, зі своїм адютантом в глибокому переконанні, що смерть Твоя зродила життя-віру в тисячах!"

Від „Національного Військового Союзу б. вояків У. Н. Р." в Чехословаччині промовив М. Сціборський. Вказуючи, що ідея самостійности і соборности української нації закріплена обильно пролятою кровю найліпших синів України по обох боках Збруча, промовець підніс, що не сумувати нам з того приводу й не опускати в зневірі рук. Пролята кров кличе нас до великого чину, що буде здійсненням ідеї, захованої в десятках тисяч могил.

На кінци промовив від „Союзу Старшин" і від „Капітули Пропамятної Военної Відзнаки" полк. Е. Коновалець. Вказуючи, що в особі полк. Вітовського вшановуємо одного з перших на нашій землі українських революціонерів та одного з перших орґанізаторів військових гуртів — У. С. С., а врешті першого Державного Секретаря Військових Справ, промовець кинув у могилу перші пропамятні военні відзнаки.

Годиться в цьому місці зазначити, що від „Товариства б. Вояків Армії У. Н. Р." у Франції прислав ґен. Удовиченко телеграму: „Вічна память Борцям за волю України — Д. Вітовському і Ю. Чучманови".

* * *

На закінчення відспівано „Журавлі", „Ой у лузі червона калина" і „Ще не вмерла".

В. М.

КОНФЕРЕНЦІЯ ГУВЕРА З РЕДАКТОРАМИ НЕАНҐЛІЙСЬКИХ ҐАЗЕТ.

Республиканський кандидат Герберт Гувер вислав до редакцій не-анґлійських ґазет у східній части Злучених Держав запрошення на побачення з ним. Конференція відбулася в пятницю, 5. жовтня, в головній кватирі Гуверової кампанії в Вашинґтоні.

Конференцію розпочав Френк Лител, член Гуверового комітету, представляючи Гуверови зібраних редакторів. Він представив кандидатови, що на конференцію зявилися представники великого числа ґазет; вони представляють 14 язиків, уживаних іміґрантами. Кілька редакцій, що були перешкоджені в висилці делеґації, прислали виправдання за неприсутність.

Опісля до зібраних промовив Гувер. Говорив без приготовання, без ніяких бесідницьких засобів, просто, немов інжинір висказує свою думку на засіданню промислового підприняття. Зачав він з того, що остеріг, щоби виборів не вважати за боротьбу між двома особами, але за велику нагоду до розбирання важних національних справ. Особи кандидатів тут другорядна справа. Перша справа се сі важні справи внутрішньої й заграничної політики, які в кампанії порушується. Тому вибори треба вважати найкращою політичною школою для горожан.

Треба се підчеркнути головно для молодих горожан.

Однак Гувер відразу застерігається проти того, немовби він робив ріжницю між родовитими Американцями й іміґрантами. „Остаточно всі ми іміґранти. Тільки одні старші, а другі молодші", — говорив він дослівно. Одні стали горожанами поневолі, через своє уродження, другі стали горожанами добровільно, повзявши волю стати горожанами сього краю. Одні не гірші від других.

Далі кандидант підчеркнув, що він жив майже в кождому краю, з котрого вийшли іміґранти до Америки, а в богато з них він працював як приватний діяч або публичний робітник. Се йому дало нагоду пізнати чужі народи краще, як можуть їх пізнати ті, що знають їх тільки з книжок або з оповідання других людий. Зрештою ціла Америка богато поступила в пізнанню чужих народів. „Ми навіть навчилися шанувати й любити своїх учорашних ворогів, а війну вважаємо за неприємний інцидент, який треба забути як найбільше, щоби могти як найкраще перейти до конструктивної акції мирового часу".

„Ви знаєте засади републиканської партії, з якими вона йде перед американський народ при сьогорічних виборах. Я прошу вас поступати при сих виборах після своєї найкращої совісти, і прошу вас так при сій нагоді й писати своїм читачам. Голосуйте й пишіть так, як самі вірите. Голосуйте за мною й моєю партією, як вірите в ті засади правління, за які стоїть моя партія й я. В сьому лежить завдаток доброго горожанства. О се прошу я вас в імени партії, якої кандидатом я виступаю".

Присутні нагородили промову Гувера оплесками; редактори говорили, що кандидат зробив своєю простотою та скромними домаганнями симпатичне враження. Вони попросили Гувера відфотоґрафуватися з ними.

В. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

(19)

— Отже я приїхав по мід. Хмельницького не було дома, бо кудись поїхав був на довший час. Його ґаздиня, стара Ксенька сказала мені, що за дві-три години приїде з Чигирина шурин Хмельницького Сомко, та що може він продасть мені сей мід. Я коні пустив на пашу, сам пішов у сад, тай під горіхом ляг спати. Не знаю, як довго я спав. Розбудила мене якась розмова. То Сомко балакав з якимсь, мені цілком незнакомим, що з одягу подобав на Вірменина. Я всего не чув, бо вже кінчали. Я тільки чув, як Сомко сказав: „Тепер годі що вдіяти, бо сотник ще не вернув. Але нині-завтра вже повинен бути тут. Нехай мурза з донькою підіждуть за Тясмином в хаті, до котрої сотник, як буде вертати, безпечно поступить. Я вас до тої хати заведу".

— Ти справді таке чув?

— Ось так, як тепер вас чую. Той Вірменин відповів, що мурза мабуть не схоче ждати, бо має пильне діло до Камінця. Оба встали і вийшли з саду. Я ще хвилю полежав і собі вийшов. Сомка не було в хаті. Ксенька сказала, що пішов з якимсь молодим Вірменином, але зараз верне. Справді зараз вернув. Я купив мід, взяв бочку на віз і вернув до Чигирина.

— Отже гадаєш, що та Олена, то донька того мурзи?

— Не лиш гадаю, але й знаю. Коли ви мені сказали, що Хмельницький привіз собі молоду жінку, я зараз подумав собі, чи то не та, про котру Вірменин балакав зі Сомком. Оноді я знов поїхав до Суботова по мід, тай на самім вступі до Ксеньки: „Як там донька мурзи? Здорова?" Ксенька витріщила очи й питає, неначеб не знала, про кого бесіда. „Якого мурзи?" „Та татарського. Та, котру сотник приймив до себе. Я сам справив його сюди".

— Ти безличний жид! — Чаплінські замітив.

— В таких ситуаціях тільки безличність і ризико веде до цілі. Ксенька зразу сміялася з мене, але коли я далі безлично напирав на неї, вона додумалася до того, що я вже всьо знаю окрім причини, ізза якої той якийсь мурза умістив доньку у Хмельницького. Отже вона взяла, тай розказала мені решту. Батько тої, будьто би Олени, якийсь кримський мурза призначив свою доньку для сина свого приятеля. Хан вперся, що він її мусить дістати, бо дуже гарна. Грозив, що возьме її силою, і батька за якусь будьто би провину проти султана скарає смертю. Мурза втік з донькою і будучим зятем з Криму. Дівчину захистили у Хмельницького, самі подалися до Стамбула шукати у султана поратунку. Хочуть хана скинути.

— Се справді можливе — Чаплінські замітив. — Але все инше, що я про неї чув, також можливе. Вибирай тепер!

— Вам не всеодно, що правда? Сяк, чи так, вона не для вас.

— Принеси меду! — Чаплінські приказав, бо до шинку увійшло кілька осіб і він хотів закінчити сю розмову. — Того від Хмельницького. І рибу!

Жид відійшов, гості засіли за другим столом біля вікна, бо вони не належали до щирих приятелів Чаплінського. Жид приніс мід, поставив перед підстаростою і приступив до другого стола спитати, що принести.

— Про вовка помовка, пане підстаросто, — жид промовив, глянувши у вікно.

— Якого вовка несе? — Чаплінські спитав.

— Ви вже забули, що ми балакали про Хмельницького? Йде сюди. Будете мати миле товариство.

— Маєш тепер! — Чаплінські подумав. — Я сам вліз у пастку.

Встав, щоби боржій вийти, але вже було запізно. Хмельницький вже переступив поріг комнати і сунув просто до його стола.

— Я неначе знав, що ви тут, — Хмельницький зачав перший — так мене щось тягло нині сюди.

— А мене нині неначе ви загнали сюди, — Чаплінські відповів, коли Хмельницький присівся до него. — Ви запросили мене до себе на мід, отже я, вийшовши від полковника, думав про ваш мід. Так думав і думав, що аж зайшов до того вашого меду в Аврумка.

— То від мене мід? — покушаю.

Хмельницький покушав, сплюнув і крикнув:

— Жиде, сюди!

Жид прийшов і спитав:

— Що пан сотник прикажуть?

— Від кого сей мід? — Хмельницький спитав, показуючи на кухоль, що стояв перед Чаплінським.

— То, то мабуть від вас, — жид відповів несміло. — Але я вже забув, чи взяв саме з тої бочки.

Хмельницький вдарив по кухлеви, так що він впав на землю і мід розтікся по цілій комнаті.

— Ти, жиде, — сотник крикнув, — як даєш юшку зі слимок, або помиї з твоєї кухні, то не кажи, що то мід, ще й від Хмельницького! Хто в тебе напеся тої юшки, гадаючи, що то мід Хмельницького, той вже не загостить до мене, потерпаючи, що й я його почастую такою поганню. Ось аж тепер доміркуюся, чому від якогось часу у мене так пусто, чому й пан підстароста тепер не зазирає до мене. Боїться мого меду... А то жидюга мабуть сам випиває мій мід, а гостям дає якусь юшку. Мій мід будете пити у мене, пане підстаросто. Ти, жиде, принеси мелмазії. Але не з тої бочки, з котрої взяв той, будьто би мій мід. Ти знаєш, що я маю смак і не жартую!

— Я не тому не зазираю до вас, щоби боявся вашого меду. Причина инша.

— Таку роботу маєте, що не стає вам часу? Я не чув, щоби ви до роботи так дуже пристращалися.

— Не те. Час знайшов би. Але... Як то вам сказати? Люди ріжне балакають.

— Що балакають? Може таке, що я на моїх гостий спускаю псів?

— Не те. Але... що ви дома дуже заняті. Се мабуть правда, бо від якогось часу не показуєтеся до Чигирина. Через те і в Аврумка не так певно і не так весело.

— Якуж би я мав роботу, не таку, яка все бувала? Тепер ґаздую так, як і раньше.

— Кажуть, що ви оженилися?

— Ха, ха, ха. Хто таке каже?

— В цілім Чигирині балакають про те. Ще й кажуть, що молоденька і дуже гарна. Не гнівайтеся, що повторяю сі, мабуть сплетні.

(Дальше буде).

БЕЗДРОТНИЙ ТЕЛЕҐРАФ НА САГАРІ.

На конференції французьких ґубернаторів Альжиру, Мароко, Тунісу й французької зах. Африки обговорювали справу сполуки тих країв бездротним телеґрафом. Предложили оба постерунки Сагари — Вален і Тесаліт — заосмотрити в надаючі й відбираючі апарати, так що постійна комунікація без дроту лучила би французьку західню Африку з північними полосами через Сагару.

НАЙНОВІЙШІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ.

ПОЦІЛУНОК ЮДИ, песа на чотири дії (5 осіб), С. Бела ..... 50 ц.
МІЩАНИ, драма на 5 дій (26 осіб), Волод. Мартинович ...... 35 ц.
ҐРІХИ МОЛОДОСТИ, превесела комедія на 3. дії (12 осіб), Володимир Мартиневич .... 25 ц.
ДОСИДЖУВАЛА ПОСАГУ або ВЕСІЛЯ З ПОПРАВКАМИ, на 3 дії жарт зі співами і танцями (11 осіб), В. Мартиневич ..... 20 ц.
ПОТЕРЧУК, песа зі співами і танцями з народного життя (7 осіб), В. Мартиневич .... 35 ц.
ПЕЩЕНА ДИТИНА, образ з життя народа в 4-о хактах (осіб 13) .... 20 ц.

Замовлення разом з належитістю слати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НА ТЕМУ: „РІДНА ШКОЛА".

(З нагоди листа двох комуністичних студентів).

Живу я в Шикаго вже другий рік і, як то кажуть, дома не сиджу. Та мимо цего я не знав, що в місті мого осідку находяться студенти-педагоги. Що є в Шикаго чимало українських студентів — я знаю, але студентів-педагогів деяких не знаю й ніхто мені про них не розказував. Аж ось дивлюся в понеділок зранку у „Українські Щоденні Вісти" й бачу на другій сторінці густим друком напечатаних три стовпці з половиною під наголовком: „Отвертий лист" і т. д., а підписані: Дж. Дороцький, студент прав та В. Шуль, студент фільософії. Цей останній, щоби показати себе ще більшим педагогом, дописав ще додаток „з першим іспитом"; мовляв, нехай делегат „Рідної Школи" знає, з ким має до діла. Хоч комуніст, але вивисшити себе хоче, забуваючи, що „перший іспит" це велика нула і нікого ним застрашити не можна, як рівнож не піднесе той іспит п. Шуля в очах читачів.

Не знав я отже про шикаговських українських педагогів, хоч докладно „Щоденні Вісти" щоденно перечитую. Побачивши їх отвертого листа, я зрадів. Думав, може дійсно педагоги з іспитами винайшли якийсь лік, якби то помогти „Рідній Школі" вийти з біди. Та прочитавши листа й його заключення, яке звучить: „Ми маємо змогу і знання повалити „Рідну Школу" тьми, невіжества, реакції, шпигунства, середновіччя і вибудувати „Нову Рідну Школу", я прийшов до заключення, що п. Шуль, хоч і перший іспит має, то йому краще покинути фільософічні студії, а переписатися на архітектуру, коли в него є змога і знання валити й ставити. Не шкодило би й тому другому студентови прав піти слідами пана Шуля.

Я зі своєї сторони хочу панам студентам, моїм, так би сказати, односельчанам з Шикаго, дещо сказати, та наперед скажу дещо на загальну тему.

З приїздом делегата „Рідної Школи" до Америки українські часописи розписалися широко про те: треба, чи не треба помогти „Рідній Школі". Звичайно, як то у нас буває, ріжні угруповання шукають плятформи, на якій то їм стати у справі „Рідної Школи". Наші люди все люблять чогось шукати, шукають отже й тепер за плятформою, хоч плятформа може бути лиш одна, а се: „Рідній Школі" ми мусимо помогти. Я вірив і дальше вірю, що т. зв. народницькі угруповання на тій плятформі зійдуться, а теперішню дискусію в часописях я уважав за здоровий обяв, бо треба чейже знати, кому маємо гроші давати. Дискусія ця, про яку в краю певно знають з газет, причиниться до поправи відносин у „Рідній Школі", а й сам делегат „Рідної Школи", вернувши до краю, розкаже про становище й бажання американських Українців відносно „Рідної Школи". Старий край мусить це узглядити, бо хто дає гроші на „Рідну Школу", той і має право ставити до неї свої домагання.

За те крайно негативно поставилася до „Рідної Школи" група „Щоденних Вістий". Назвавши „Рідну Школу" нерідною, наші комуністи, які собі приписують прикметник „свідомий", заявили, що „Рідну Школу" треба нищити, а не їй помагати. Наші комуністи дотепер „Рідній Школі" нічого не дали, то чогож їм тепер верещати „не дамо"? Дійсно свідомі Українці дадуть на „Рідну Школу", дали на Українську Академію Наук, помагали голодуючим на Україні в часі страшного голоду в р. 1922, помагали потерпівшим від повені й дальше будуть помагати Українцям, без огляду на те, де вони живуть, та якого вони переконання. Для них слово „нам потреба помочи" вистарчає. Якби український загал мав держатися тактики наших комуністів, то хтож би тоді помагав страйкуючим вуглекопам - Українцям? Прецінь усім відомо, що їм помагають і Українці некомуністи. Або возьмім будову Робітничого Дому в Шикаго. Масу шерів закупили Українці некомуністи, бо буде дім, то лучше для українського загалу в Шикаго. Мене самого дехто радився, чи дати, а властиво, чи варта підперти будову Робітничого Дому в Шикаго, а я, хоч некомуніст, все кажу: це дім для Українців і нам він потрібний. Українські комуністи живуть собі в Шикаго відгороджені хінським муром від українського загалу, не беруть навіть участи в протестаційнім вічу Атаманчука й Вербицького, бо ті не комуністи. Шеремета й Мельничук це комуністи, але за мого побуту в Празі український загал устроїв з нагоди їх смерти величезну демонстрацію, як Українцям.

Це одначе наших комуністів не направить, вони вже так привикли аґітувати за поміччю для хінських робітників, англійських вуглекопів, та Бог зна ще ля кого, що їм байдуже, що станеться з українськими дітьми в краю, з якого й вони походять.

Тепер щодо самого листа. Самі „Українські Щоденні Вісти" пишуть, що лист має богато слабин, але ликують, як то студенти з Шикаґа потрафили досолити делеґатови „Рідної Школи". А чи дійсно студентики ці досолили йому і „Рідній Школі" чимнебудь? Придивімся близше.

Студентський акт обвинувачення, як вони його самі називають, обнимає 7 параґрафів. Студенти чомусь то пропонують у тих точках американізацію шкіл „Рідної Школи"; а чому не радянську систему? Вони є прецінь ідолопоклонниками системи радянської, бож американська система це буржуазна, про що „Щоденні Вісти" вічно реферують. Я вірю, що Рідній Школі американська система не булаб страшною, якби Рідна Школа була в таких фінансових гараздах, як школа в Америці. Тоді Рідна Школа не малаби ніогчо проти „кінденґарден" та портретів Дарвіна чи Коперніка, за якими студенти так розбиваються. Твердженню студентиків, що Рідна Школа є реакційною установою тьми й невіжества та є ворогом всякого поступу, й науки, може повірити хіба лише божевільний, бо жадна школа не є проти науки. Зрештою шикаґовські студенти наводять лише голословні протести й жадних доказів на це не дають, то якже їм вірити на слово? Студенти рівнож побоюються, що український селянин без еволюційної й генетичної науки не буде вміти плекати расової худоби й дорідних сорт збіжа, та кажуть, що без Дарвіна український селянин не мігби був сплодити славної на весь світ пшениці „українка". Тут студенти самі собі противорічать, бо кождий знає, що український селянин про дарвінізм не має поняття, а проте, як студенти кажуть, сплодив славну пшеницю. Нашому селянинови і без Дарвіна корови будуть плодити телят. Йому не треба вглублюватися в дарвінізм та вчитися ембриольоґії, як радять студенти, на те, щоби корова давала йому більше молока. Йому треба вчитися зоотехніки та молочарства, як рівнож продукції рослинної, а Дарвіна нехай студіюють ті, які мають на це час, бо не ходять за плугом. На Західній Україні оперує поверх 80 українських інжинірів-агрономів, яких селяне собі самі удержують на те власне, щоби їх ті вчили, як вчарувати свою землю і скот, щоби вони більше прибутку давали. Наш селянин прожене з села кождого, хто посміє завертати йому голову незрозумілими йому викладами з ембриольоґії, чи якоїнебудь иншої еволюційної науки. Наш селянин хоче реальної науки, а не голих слів. Инші закиди Рідній Школі є зовсім діточі. Що хтось підписується Юзеф замісць Осип, Рідна Школа не винна, таксамо, як не винна за те, що перший студент підписує себе „Дж." Дороцький, бо під тим криється або Джім, Джан, або Джек замісць Юрко, Іван, чи Яків. Що якийсь ученик не потрафить відріжнити цини від иншого металю, на це студенти не подають доказів і вірити їм якось ніяково. Зрештою, всі люди, які ходили до школи, знають, що в їхній клясі знайшлася дійсно часом така голова, що не могла відріжнити біле від чорного. Студенти, хоч учені, а пишуть під 22. параґрафом таке: Всю зоольоґію, гістольоґію, еволюцію, ембріольоґію на те, щоби мужицька корова не давала більше молока, як треба на панські податки і щоби його діти були сухітничі. Тимчасом жадна з тих наук не має нічого спільного зі секрецією чи виділюванням молода; значить, студенти університету, і то не пересічні, не можуть відріжнити висше наведених наук від зоотехніки, біотехнольоґії а молочарства. Вкінци студенти забувають, що Рідна Школа не є всенародним та всесторонним університетом, та не може учити всіх і всего того, чого би собі бажали шикаговські педагоги. Якжеж Рідна Школа може вчити про все те, чого повинна би вчити після шикаговських студентів, коли її шкільна програма підлягає ревізії польських властей, коли її буджет виносить лише 200,000 дол. річно, коли вона не є комсомолом; та вкінці: як мігби ученик, скажім, 6-тої кляси ґімназіяльної, помістити собі в голові таку масу йому покищо непотрібних наук, про які розписались наші студенти у 24 параграфах? Я свято вірю, що вони самі того всього не знають, що вони мені признати повинні, якщо не хочуть зробити себе смішними. Я думаю, що вони просто виписали ті всі науки по імені зі словаря тиць їх делегатови „Рідної Школи" під ніс; мовляв, „ми (титулують себе ми) маємо змогу і знання повалити „Рідну Школу" і вибудувати Нову Рідну Школу". Читачі, які читали їх отвертий лист, можуть сказати їм у відповідь лише слідуюче: Ви, які нікого не репрезентуєте, бо заступаєте якусь „Поступову Студентську Громаду", не зазначивши, чи вона польська, російська, чи українська, не можете ні Рідної Школи повалити, ні не маєте змоги і знання побудувати „Нову Рідну Школу". Не маєте змоги повалити „Рідної Школи" тому, що український селянин, хочби навіть з Америки нічого не дістав на „Рідну Школу", удержить її в зменченім обемі власними жертвами. Одначе ще так зле не є, бо і в Америці є люди, які поможуть старокраєвим братам. Не можете побудувати „Нову Рідну Школу" під якою Ви розумієте комсомольську бурсу та хочете у ній вчити (бо пишете, що маєте знання), бо така школа нашому селянинови непотрібна, чого доказом є якраз „Рідна Школа", на яку він з послідного тягнеться, на яку в церкві дає, колядує й щедрує, та яку на кождім кроці по своїй спромозі підпирає. В додатку наш селянин Вас за учителів не взяви, так щож з Вашого знання? Якби з Вас не боягузи й не голословні студенти, якби у Вас знання і змога, то чомуб Вам не піти в українські землі під Румунією або Росією (не на Україну) й там не занятися місією, яку проповідує в Америці? Там українських шкіл зовсім нема, то там придалибся покищо школи Вашого типу, де можнаб усього вчити. Гроші у Вас певно є, бо пишете, що маєте спромогу будувати „Нову Рідну Школу". Тому не чіпайтеся „Рідної Школи", до якої причепилися вже досить Поляки та гнетуть її, а краще займіться чимсь пожиточнішим і для студентів університету більше відповідним.

Іж. Куропась Степан,
Шикаго, Ілл.

ПОЗІР! ☞ PERTH AMBOY І ОКОЛИЦЯ! ☜ ПОЗІР!

ДНЯ 19. ЖОВТНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ ПЕРЕД ЛЯЦЬКИМ СУДОМ У ВАРШАВІ НОВА РОЗПРАВА ПРОТИ АТАМАНЧУКА ВЕРБИЦЬКОГО, НЕВИННО ЗАСУДЖЕНИХ НА СМЕРТЬ.

З приводу того скликується заходом

ЗЛУЧЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ

НА НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-ГО ЖОВТНЯ 1928 РОКУ

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

НА ЯКІМ БУДУТЬ ОБГОВОРЕНІ ДАЛЬШІ НАСИЛЬСТВА ПОЛЬЩІ НАД НАШИМИ БРАТАМИ В СТАРІМ КРАЮ. ГОЛОС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ТЕПЕР ЗАВАЖИВ І ВІДВЕРНУВ ХВИЛЕВО СМЕРТЬ, ПІДНЕСІМ НОВИЙ ПРОТЕСТ, ЩОБ ВИРАТУВАТИ НЕЩАСНИХ ЗПІД ЛЯЦЬКОЇ ШИБЕНИЦІ

ВІЧЕ ВІДБУДЕТЬСЯ В ГОД. 2-гій ПО ПОЛУДНИ
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ ПРИ СТЕЙТ СТ.

Промовляти буде Др. Л. МИШУГА. Комітет.

ПАРУБКИ ГУЛЯЮТЬ...

В Вишатичах, пов. Перемишль, почав в ночи Вівчар Іван сварку з Степаном Гелтикою. Двох других парубків, Андрій Урбан і Франц Плетар, кинулися розділяти закукурічених забияк, а тоді „приятель" котрогось з тамтих, Жолдак, що стояв за стодолою, почав стріляти до них з револьвера. І прийшло смутне закінчення: Урбан поцілений в груди згинув, Плетар дістав кулю в лопатку та пішов до шпиталю, а войовничий Жолдак пішов за кратки, де буде дожидати суду.

ДЕ ІВАН ЗАЛІЗНЯК БОРЕТЬСЯ.

ЗАЛІЗНЯК В ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

На просьбу української кольонії великий український силач буде боротися лишень один раз в Перт Амбой в середу, 10-го жовтня, в Українській Галі, 752 Стейт ул. Залізняк буде боротися з відомим польським силачем Маріяном Меркур, боротьба аж до побіди. В другій парі буде боротися Станіслав Збишко проти Івана Смирнова. Ся боротьба викликує велике зацікавлення в Перт Амбой. Початок в год. 8.15 вечером. Каса буде відтворена від год. 6. вечером. 233-6

ЗАЛІЗНЯК В ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На просьбу української кольонії Залізняк буде боротися перший раз в Елізабет, Н. Дж., в четвер, 11-го жовтня, у Фалконс Голл, 155 — 3-та ул. Залізняк буде боротися проти німецького силача карла Смит аж до побіди. Залізняк поборов обох братів Збишків і він тепер являється першим борцем в Ню Йорку. Запрошується всіх Українців з Елізабет і околиці до численної участи та подивитися ,як спритно Залізняк бореться. Буде боротися також Станілав Збишко проти Джон Куракуса, Литовця. Початок в год. 8.15 вечером. Каса отворена від год. 6-тої.

Йоган В. Бределет.

НОВИЙ КОНКУРЕНТ.

(Гумореска. — З голяндського.)

—o—

У ждальні повно пацієнтів. Четверта година. Представлення у зубного мистця може зараз зачинатися. Помічник зявляється в дверях й автоматично кличе першу жертву, щоби йшла за ним. Зависно поглядають інші пацієнти на тіловиту жінку, що піднімається просто, наче свічка. Її чоловік поглядає за нею співчуваючо. В таку найстрашнішу хвилю він дуже нерадо пускає жінку саму.

Чоловік остався в ждальні та неспокійно бігає сюди й туди, зачинає розмову з якимсь лисим добродієм. А цей не каже ні словечка та поглядає на нього набожно споза великих окулярів. Чоловік пропавшої жінки каже голосно, що він довго вагався, заки рішився товаришити сюди своїй жінці. Бо то по другому боці вулиці недавно поселився ще один дентист і він, на жаль, тепер забув, котрий з обох лікарів лішпий. Як би там не було, він чув, що над пацієнтами в одного з обох лікарів зовсім не знущаються.

В сусідній кімнаті тимчасом ця тіловита жінка сіла у мученицький фотель із ніклевою сплювачкою, а добродій з таксою найменше три корони за візиту оглядає пильненько її зуби. Не бачить ніде діри, ні ушкодженого місця, ані чирака. Цікаво допитується, де є той болючий зуб. Жінка примкнула одно око тай показує язиком останній черінний зуб в долішній щоці по лівому боці, а з отвореного ока кидає йому грізний погляд. Дентист бере металеву палочку тай дуже обережно доторкається нею вказаного місця. Жінка скрикає так пронизливо, що лікар переляканo відскакує взад і стривожено поглядає на неї. Опісля ще раз зважується якнайобережніше доторкнутися палочкою лівого черінного зуба. Та ледви доторкнувся знову неправдоподібно вразливого зуба, жінка, що вже примкнула обоє очей, відтрутила лікаря сильно та стала кричати з усієї сили, начеб її хто різав.

У ждальні гості поглядають одно на одного трівожно. Щож це там діється у сусідній кімнаті? Цеж виглядає на таке, начеб там ішов справжній бій! Страшні крики, зойки, проклони доходять до них. Боженьку, коли з хорим на зуби тут так поводяться, то чи не краще буде завчасу втікати відсіля? Три жінки повставали вже неспокійно, а лисий добродій з великими окулярами сидить наче скулений крілик і дріжить та глядить перед себе. Чоловік тіловитої жінки, яка, як здається, переходить такі страшні болі, бігає поденервовано сюди й туди.

— Ах! Ой! Ух! — постогнує він.

А тут із сусідньої кімнати доходить такий страшний лемент, що з нічим не дасться порівняти. Лисий добродій зривається, начеб його вкусило дванацять гадюк, а ці три жінки й інші пацієнти бліднуть страшно.

— Боже милосердний! — кричить крізь зуби чоловік захриплим голосом. — Мою Тересу вбивають там! Ось тобі на! Ми зайшли до іншого лікаря! Чекай, навчу я тебе!

Вибігає назад із кімнати, втікає з жінкою на коридор. А вона все ще верещить на ціле горло, обурена на дентиста за це, як страшно він обійшовся з нею. Позад неї стоїть збентежений лікар, не розуміє зовсім тої цілої історії, лице його блідше як свічка.

— Пане!. — ревить чоловік люто. — Цеж скандал! Я всім розказуватиму про це! То ганьба, ви не маєте найменшої практики! Ви кат, ви шкіру здерлиби живцем із людини! Підемо до лікаря по другому боці вулиці! Там дійсно поможуть хорому!

Обурений вибігає з кімнати разом із своєю грізною жінкою. Дентист глядить за ним незрозуміло. А потім бачить, як із кімнати втікає лисий добродій у великих окулярах а за ним дріботять три жінки, наче курочки тай ще інші на смерть перелякані пацієнти. Ах, його практика зблямована! Цього не надолужить він і за кілька місяців! Біжить у ждальню, глядить крізь вікно на другий бік вулиці, де всі ці втікачі дзвонять уже до його нового конкурента! Хапається за голову, вибалушує очи наче божевільний. Нараз йому все прояснюється! Здогад, після ближчого розсліду, показується правдивим: Ця тіловита жінка і її чоловік то помічники його нового товариша по званні. Здивований дентист затискає судорожно пястуки. Ах, то дентистика працює тепер, як видно, по... американській методі!

ЧЕРЕП, ЩО ГОВОРИТЬ

(Казка з Мадагаскару.)

—o—

Ішов раз мандрівник дорогою до міста тай найшов під деревом людський череп.

— Чим жеж ти провинився, черепе, що бачу тебе такого розтрісканого? Чи зробив це розбишака? Чи сталося це в конечній твоїй обороні? Кажи!

Не було відповіди. Щойно після довгої мовчанки простогнав нараз череп:

— Чому мучиш мене, чоловіче?

Мондрівника, хоч він сам допитувався у черепа, заскочило це, що мертвий череп заговорив:

— Цеж чудо! — сказав він. Чогось подібного досі не було. Череп говорить!

І далі став завдавати питання:

— Ну, говори!

— Ах, як ти наприкрюєшся твоїми питаннями!

— Коли я тепер знаю, що ти вмієш говорити, мусиш сказати мені, чим ти провинився.

— Моя балакучість погубила мене.

— Як може балакучість погубити кого? —

— О, може, напевно може, — сказав череп тихо-журливо.

— Не жартуй, прошу тебе, я гадаю, що не може.

Мандрівник вернув до міста і постановив піти до царя та повідомити його, що бачив чудодійний череп, що говорить:

— Приходжу, володарю, сповістити тобі незвичайну пригоду, якій подібної ніхто не то не бачив, але навіть не описав.

— Щож це таке?

— Я подибав людський череп, що говорить.

— Алеж ти говориш неправду, чоловіче!

— Правду кажу, царю — відповів мандрівник — таж можемо спитатися того черепа щонебудь. Колиж виявилося би, що я говорю неправду, то можеш мені, володарю, відрубати голову.

Цар велів скликати нарід і так промовив:

— Бачите, отсей чоловік каже, що подибав череп, який вміє говорити! Тож ми мусимо всі послухати. Колиж череп не відізветься, то що тоді? Тоді відрубаємо голову цьому чоловікові. Він сам наложив на себе такий присуд!

Присутні сказали:

— Царю, коли цей мандрівник ручить головою за правду своїх слів, то хай і так буде! Ходім! Мусимо почути цей череп, що говорить.

Пішли і справді надибали цей череп. Мандрівник сказав:

— Ось цей череп.

— Цей, що ти бачив його передше та з котрим ти розмовляв? — допитувався цар.

— Той сам — відповів спокійно мандрівник.

— Тож питайся його! — приказав цар.

І серед загальної тишини спитався мандрівник:

— Черепе, скажи нам, чим ти провинився?

Череп мовчав. Усі ждали іззапертим віддихом. Мандрівник спитав удруге, потім утретє. Череп не відзивався. Мандрівник злякався. Його проняв жах.

— Питайся! — Питайся голосніше! — настоював цар! — бо зараз прикажу зрубати тобі голову, як череп не відповість.

Мандрівник кричав щораз голосніше. Даремно. Піт виступав йому на чоло. Зібрав остатки сил і скрикнув так голосно, що аж жили потріскали йому. А череп мовчав уперто.

І нещасний мусів голову покласти під топір. Ледви голова відлучилася від шиї, покотилася вона по землі та задержалася біля тамтого черепа.

— Ти не хотів мені вірити, приятелю. Щож тепер осталося з тебе? Чи твій язик, якого ти не вмів пильнувати, не погубив тебе?!

Присутні остовпіли, як почули, що череп таки говорить.

— Справді говорить і справедливо каже, що балакучість є згубою!

— Твій перший чоловік був дуже добрий. Шкода, що він помер!

— О так! Це каже також мій другий чоловік!

ДВАНАЦЯТЬ БРАТІВ І ДВАНАЦЯТЬ СЕСТЕР.

(Вендська казка).

Був раз батько, що мав дванацять синів. Вони прийшли раз до нього та просили його, щоби позволив їм піти в світ. Батько відповів:

— Я позволяю вам це радо, але оженитися не смієте, поки не найдете батька, який матиме дванацять дочок, а ні одного сина. Коли мені обіцяєте, що вернетеся до мене, як найдете такого батька, то йдіть в імя боже!

Сини сповнили його волю і вийшли на мандрівку. Всюди розпитувалися, чи нема там батька з дванацятьма дочками. Довго здавалося, що всі їх труди даремні.

Вкінці в однім місці сказали їм:

— Бачите, пятьдесять миль відсіля є батько, що має дванацять дочок і цікаве, що він також постановив свої дванацять дочок віддати за дванацять синів одного батька.

Така вістка врадувала їх. Одначе люде сказали ще:

— Але насамперед мусите перейти страшною долиною, де живе злий дух, що всіх переміняє у камяні стовпи. Лише часом, коли цей дух не є сердитий, робить людям ласку, що позволить людям перейти без страху!

В тій надії пішли брати туди.

Прийшли у великий-великий ліс. Звідусіль лютують хижі звірі, з голоду страшно ревуть. І все більше збиралося їх. Брати кинули їм усе мясо й хліб, що їм лишилося було, щоби трохи втишити голод диких гостей. За цю доброту дикі звірі відвдячилися мандрівникам так, що дали їм трохи свого волосся й сказали:

— Як найдетеся в біді, то спаліть це волосся! Запах волосся запримітить усяка дичина і поможе вам.

Потім прийшли брати над став, із якого саме злодії хотіли красти рибу. Та як побачили дванацять хлопців, утікли. За це риби своїм спасителям дали кілька камінчиків із води та сказали:

— Як коли найдетеся в біді, то киньте ці камінчики у воду, а матимете поміч!

Наші хлопці йшли вже три дни лісом. На четвертий ранок побачили долину. Долину окутувала густа мряка. Сонішні промені не всилі були проперти її. То була долина злого духа. Там лежало і стояло богато каміння, яке повстало з людей. Наймичка у цього злого духа що дня мила їх чистенько. І тепер саме робила це. Брати просили її здалека, щоби випросила для них ласку у злого духа. Всетаки вона сказала їм, де злий дух живе:

— Бачите онтам велику гору, там є великий став, на ставі плаває одна качка, в тій качці є одно яйце, а в тім яйці маленьке полумя. Це полумя то злий дух, а хто його загасить, той його побідив і визволив усіх тих, що там стоять і лежать закаменілі.

Ба, але як дістатися до того яйця?

Це могло статися не скорше, аж вони знесуть геть цю гору. Але як їм виконати таку роботу? То не легко!

— Зважимося на це, чи ні? — говорили один до одного. Та кожен хитав головою і казав, що то не можливо. Аж вкінці один пригадав собі це, що їм дали звірі, тай що радили. Так, то була добра рада.

— Попробуймо, спалім це волосся, може прийде поміч! — говорили вони.

Як сказали, так зробили. І бач, звідусіль стали надходити дикі звірі, всюди аж кишіло від них, начеб з неба впали. І всі припали до гори тай стали копати, рити, порпати, що земля підлітала аж у повітря. Дванацять братів не знало, що це таке; але небаром пізнали. За короткий час гору зрівнали із землею. І справді побачили підземний став, а посеред ставу плавала качка.

— Як нам дістатися на беріг? — питалися один одного.

— А не знаєте, що нам риби там у лісі дали і казали? — сказав один із них.

— Правду кажеш! — притакнули всі інші. І зараз кинули камінчики у воду тай бач, усюди показалися риби та стали гонити качку на беріг, так що брати могли її зловити. Вони зараз зарізали качку, виняли їй яйце зі середини та розбили його. А полумя, що там було в середині, загасили на силу. Щож сталося? Зараз почувся страшний грюкіт і страшний землетрус, що всі задріжали, а хижі звірі розбіглися. Та це тривало лише хвилинку, потім усе затихло.

Потім дванацять братів глянули вгору і бач, темні хмари, що досі нависли були над долиною, розійшлися, а те все каміння, що там було, перемінилося в людей, що врадувано вертали до дому. Любо було глядіти на це! Дванацять братів також не барилися, пішли долиною тай небаром прийшли на місце, що було їх метою, а саме до батька і його дванацять дочок. Там їх привитали щиро і вгостили. Небаром пішли вони зі своїми товаришками додому іншою дорогою.

То було веселе побачення! Веселе приняття вдома у батька! Жили разом щасливо. І що дня відвідували їх люди, яких вони врятували з неволі злого духа. Вони з вдячности поприносили братам ріжні дарунки. Так зростав їх маєток. Славні і поважані в цілому світі померли після довгого життя.

Переклав **Мих. Тростянецький.**

For all stomach and intestinal troubles and disturbances due to teething, there is nothing better than a safe Infants' and Children's Laxative.

MRS. WINSLOW'S SYRUP

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Концерт в Українськім Народнім Домі.

Український Народний Дім у Бруклині розвивається гарно й не лише себе оплачує, але й готівка в його касі зростає.

В неділю, 30. вересня б. р., в Народнім Домі відбувся концерт, уряджений власними силами тих Українців, що гуртуються біля нього. Аматорський мішаний хор під диригентурою Д. Ковальського гарно виконав низку пісень. Годиться при тім піднести, що п-на Марія Кравчуківна своїм акомпаніяментом на пяні причинилася до більшого художнього успіху хору.

Танцюрист аматорського співацького кружка чудово виконали українські народні танки: „Катерина", „Подільський козачок" та „Гречаники".

Програма була збагачена виступами п. п. Шарка й Довгалюка, а також гумориста І. Козаченка.

Всіх виконавців публика нагороджувала рясними оплесками. По концерті відбулися танці.

І. К.

СПОМИНИ ПРО СЛАВНИХ ЛЮДЕЙ.

Спомини про славних людей видав у Лондоні анонімний письменник. Вони тому цікаві, бо автор знав багато визначних людей та говорить неодно цікаве про їх приватне життя. Одним із найбільших чудаків був славний винахідник машини до шиття Зінгер. Він найбільшу часть життя провів у Парижі. Пристрастю його було, що мав сотки одягів дивного крою всіх можливих красок. Денно переодягався кілька разів, а раз зявився на вулицях міста в пурпуровому одязі, пурпоровому капелюсі і таких самих черевиках. Звісна трагічна артистка Сара Бернар дуже часто находилась без грейцаря. Один приятель порадив артистці, щоби вона дала на ліцитацію свої дорогоцінности. Але Сара Бернар досі не привязувала ваги до брилянтів і тому не мала ніяких вартісних дорогоцінностей. Але приятель знав порадити. Пійшов до знакомого золотника та намовив його, щоби кілька зі своїх власних дорогоцінних каменів дав на ліцитацію як самоцвіти Сари Бернар. І дійсно штука вдалася; найшлися такі, що дуже попитували за дорогоцінностями славнозвісної артистки. Золотник одержав за дорогоцінности такі великі гроші лише тому, що люде думали, що вони належать до Сари Бернар. Артистка з продажі одержала гарний процент.

АВТОМОБІЛІ В КИТАЇ.

Автомобілевий рух у китайських східних провінціях за останній рік значно зріс. Купують автоомнібуси старшої конструкції, поправляють тягарові й уживають їх для комунікації, навіть без сиджень. Автомобілів достарчає для Китаю більше Індія як Китай.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

НАЙБІЛЬШИЙ БАЗАР

— получений з —

КОНЦЕРТОМ

В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ САЛИ,

334-336 Іст 14-та вул. (між 1. і 2. Евнею) в Ню Йорку, Н. Й.

— Базар зачинається —

В СУБОТУ, ДНЯ 6-ГО ЖОВТНЯ 1928 РОКУ

Базар зачинається кождого вечера в годині 7-мій, а триватиме до години 11-ої в ночи. Так буде кождого дня аж до 15. жовтня

— О численну і ласкаву участь просить

Церковний Заряд. 233,5,7

УВАГА! МІННЕАПОЛІС, МІНН.! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ДРАМАТИЧНОГО КРУЖКА

в Міннеаполіс, Мінн., відограється представлення

„ТРИ ГЕРБИ"

комедія в 3-ох діях, написав І. Я. Луцик (Роман Сурмач)

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-ГО ЖОВТНЯ 1928 РОКУ

В УКР. НАР. ДОМІ при УКР. ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ

505 — 4th STREET N. E. MINNEAPOLIS, MINN.

Початок в годині 6.30 вечером. — Вступ 50 центів.

Підчас представлення виступить молода орхестра під проводом панночки М. Гаврилів.

Українська Громадо Міннеаполіс, Ст. Пол і околиці! Приходіть громадно на це представлення, перший раз гране в Міннеаполіс, дуже інтересне і поучаюче. — **Комітет.** 235

КОНЦЕРТ І ЮВИЛЕЙ ЗАЛІЗНЯКА В ГАРЛЕМ ВИКЛИКУЄ ВЕЛИКЕ ЗАІНТЕРЕСОВАННЄ..

Українська кольонія в Гарлем, Н. Й., і околиці буде святкувати 5-літний ювилей Івана Залізняка величавим концертом в неділю, 14 жовтня, у величавій галі Стар Касино, 107 вул. і Лексингтон Ав. Будуть виступати 50 артистів, артисток співачок, танцюристок, музикантів і инших. Відома кінематографічна акторка і танцюристка ЛАСКОВА і танцюрист ГЕРБАРОВ будуть виступати в ріжних танцях. Всі артисти виступлять в гарних костюмах. Початок о годині 7 вечером. Після концерту баль і танці.

$10.000.00 ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ $10.000.00

ПОДАРУВАТИ ВАМ НЕ МОЖУ, АЛЕ МОЖУ ВАМ ПОРАДИТИ В ЯКІЙ СПОСІБ ПРИДБАТИ

$10.000.00

Загально говориться, і це свята правда, що ані у фабриці, ані в майні чоловік не може доробитися. ДЕЖ МОЖНА ДОРОБИТИСЯ? Порада Вам ось така: заінтересуйтеся першою Українською Кольонією в Мілвіл, Н. Дж. Там купуйте землю, бо там еще можете доробитися. Кольонія лежить на передмістю, біля фабричного міста Мілвіл, Н. Дж.
Кождий Українець в Мілвіл, Н. Дж., крім гарного дому і других будинків, має також кілька акрів плодовитої землі, з котрої, плекаючи ярину або годуючи кури, має гарні доходи.
НА ТИСЯЧУ РОДИН ми маємо місце, що можуть поселитися, одні попри других. Отже купуйте землю в українській кольонії у Мілвіл, Н. Дж., за приступну ціну і забезпечіть будучність собі та своїм дітям.
Не один бажає мати пару акрів землі, а ще до того там де робить, то і добре поводилобся. А то можна мати, але у Мілвіл, бо всі землі, на котрих поселилися Українці, лежать в місті Мілвіл, Н. Дж. Голоситься до:

ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ,

N. E. COR. 7th & GREEN STREETS, PHILADELPHIA, PA.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК

S. S. PITTSBURGH, PA.

ЗАХОДОМ БР. СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

— відбудеться —

В СУБОТУ, 13. ЖОВТНЯ 1928

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ ПРИ 7 І КАРСОН УЛИЦІ.

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 7-мій ВЕЧЕР

Музика першорядна з Норт Сайд.

ВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА БУДОВУ ДОМУ ДЛЯ СИРОТИНЦЯ ПРИ У. Н. СОЮЗІ.

На сей баль запрашається всіх Українців, а то з Норт Сайд, Гленвуд, МікіcРакс і Савт Сайд до численної участи.

За добру забаву ручить **Комітет.**

ЗАМІТКА: Проситься всіх Українців зі Савт Сайду не робити балю на той день, бо се тільки один баль і то на Сиротинець. 235-6

STEPHAN WOJTOWICZ
92 S. 14 St., Pittsburgh, Pa.

ПОЗІР! АКРОН, ОГАЙО! ПОЗІР!

Отсим повідомляється всіх Українців міста Акрону й околиці, що Бр. Сош. св. Духа, від. 295 У. Н. С.

— устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 13. ЖОВТНЯ 1928

В РОБІТНИЧІМ ДОМІ ПІД ЧИСЛОМ 862 CORICE ST.

Родимці: Позаяк се буде перший баль сего року, тож проситься о численну участь, бо і на сім бали хтось набуде RADIO вартости $175.

Члени згаданого відділу обовязані явитися на сім бали, як рівнож купити собі по 2 тікети на Radio, і привести зі собою своїх знакомих і приятелів, де будемо могли всі разом забавитись доволі.

ПОЧАТОК О ГОД. 6.30 ВЕЧЕР

За добру обслугу ручить **Комітет.** 235

ЧУДО.

Французькі часописи розписуються про пригоду Карла Діфресна, що провадив поїзд на лінії Париж-Марсель. У того чоловіка померла недавно на сухоти горла жінка, яку він дуже любив. Вмираючи, жінка передала свому чоловікови медалик, що його була одержала від мужа ще нареченою і просила, щоб він з ним ніколи не роставався. Діфресн прибіцяв носити медалик, але великої ваги до цього не привязував. Аж якось веде знов Діфресн в темну ніч поїзд. Нагло бачить на шинах світляну постать, що загородила шлях руками, і чує голос: „Стій!" Машиніст протер очі, але постать дальше стоїть. І тоді затримує поїзд. І щож показується? На кільканацять метрів перед льокомотивою річка Грань знищила міст і поїзд бувби напевно полетів у воду. А так світляна постать, дуже подібна до постаті з медалика, вратувала і йому і богатьом людям життя.

ЗАВЗЯТА ДОЛЯ.

На озері Темплін під Потсдамом розбився гидроплян. Летуни, з яких один був Французом, а другий Німцем, вирятувалися вплав, по чім на моторовій лодці вернули на місце випадку, щоб оглянути розбитий гидроплян. Несподівано експльодував мотор лодки, при чому оба летуни згинули на місці, а инші особи віднесли рани.

ТРУП У РОВІ.

Між селами Товстобаби і Завадівкою знайшли в рові трупа Якова Завацького з Сернок, пов. Рогатин. Він вибрався був на відпуст до Завалова і по дорозі в таємничий спосіб згинув.

МАСОВІ АРЕШТИ В ЛЕНІНГРАДІ.

В „Красній Газеті" появилося звідомлення большевицької чрезвичайки (ДПУ) про „ліквідацію" контрреволюційної ленінградської організації т. зв. „Блакитного Інтернаціоналу". Це мала бути російська монархістична організація, в склад якої входили виключно російські шляхтичі. Організація держала звязок з російською іміграцією в Чехословаччині. Арештовано 34 особи.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КУПУЙТЕ ДОМИ В АСТОРІЇ, ЛОНГ АЙЛЕНД, Н. Й.

2-фамілійний мурований, гарадж на 5 автомобілів, лота 50x100. — Ціна $12,000, готівки $1,000.

3-фамілійний мурований, гарадж на 3 автомобілі. — Ціна $21,000, готівки $4,000.

5-фамілійний і штор. Ціна $27,000, готівки $6,000.

6-фамілійний мурований, в гарній околиці. Ціна $25,000, готівки $5,000.

7-фамілійний, новий, мурований, близько школи і Собвей стації, 12 минут до Таймс Сквер. Ціна $31,000, готівки $6,000.

Зайдіть і огляньте проперти. Пора дорожіє. 233,5

MICHAEL GALLAN,
31-86 Fourth Ave. (near Broadway), Astoria, L. I., N. Y.
Telephone: Astoria 7915

НА ПРОДАЖ фарма 117 акрів, 2 доми, 1 новий стор, всі нові забудовання; 5 коней, 9 коров, 50 безрог, 250 курий, вся машинерія, миля до стації, 35 миль до Ню Йорку, пів милі до школи, річка пливе через фарму. Ціна $16,000.

На продаж або заміну за реальність місті фарма 140 акрів, весь інвентар і машинерія, добрі будинки і забудовання. На продаж також лоти і доми. Голоситися до **Louis Vozne, Manville, N. J.** 235-7

ВИЙШОВ ДРУГИЙ НАКЛАД

ЗБІРНИК УКР. НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

видав

Проф. МИХАЙЛО ГАЙВОРОНСЬКИЙ.

Містить 34 найкращих пісень. НА СКРИПКУ І ПЯНО

Ціна першого видання $2.00.

Ціна ТЕПЕР $1.00 ЛИШЕ.

Зараз пришпиліть оден долар до понищого купона і вишліть до нас на адресу: 135—

SURMA BOOK & MUSIC CO.
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.
Витніть купон.

SURMA BOOK & MUSIC CO.,
103 Ave. A, New York, N. Y.
Залучаю в листі $1.00, за що прошу прислати мені найновіший збірник українських пісень М. Гайворонського.
Моє імя ....
Адреса ....
....

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах; займається переглядинням абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ДО АМЕРИКИ

тепер можете спровадити свою жену і діти, не робить ріжниці, чи маєте папери чи ні. Ми вам поможемо. Посилаємо гроші до краю в долярах, полагоджуємо краєві справи, продаємо доми і фарми і полагоджуємо всі инші справи. В кождій справі вдавайтеся до своєї української інституції. Наш маєток і наша пятнайцятьлітна обслуга є ваша запорука. Пишіть по інформації: 205—

American Ukrainian Bureau, Inc.
322 North 8th St., Phila., Pa.
АНТІН ПАШУК, през.

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
67 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

успішно лічені модерними методами.

Острі хронічні недомагання, нервові хороби, шкірні, кровні, наростин, ревматизм, хороби носа, горла, грудий, хороби жолудкові, ниркові, кишок, сціятика, лумбаґо, невральгія і загальне ослаблення. Я поможу вам. Тисячі мущин і женщин успішно вилічені. Мої ціни дуже присутпні.

Поради і оглядини даром.

DR. ZINS
Спеціяліст. Основ. 28 літ.
110 EAST 16th ST. N. Y.
між 4th Ave. & Irvington Pl.
Денно 9—8 веч. Неділі: 9—4 попол.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568
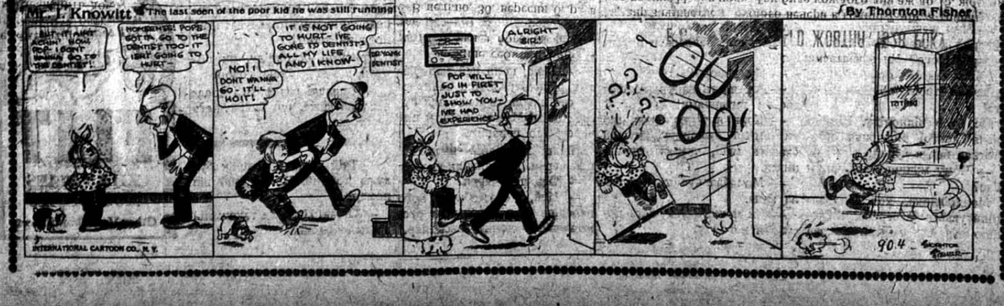
В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".